

Työllistymistä edistävä laaja toimenpideohjelma

VD/8611/00.02.03.00/2024

LH

Vastaava työllisyysasiantuntija Heidi Lehtineva tulee esittelemään työllistymistä edistävää laajaa toimenpideohjelmaa.

Vammaisneuvosto 22.10.2025

Esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi.

Käsittely:

- Työllisyyden edistäminen on koko kaupungin strateginen tavoite, johon vaikuttaa niin välittömästi kuin välillisesti kaikki keskeiset palvelut ja päätökset kaupungissa.
- Työllisyyden edistämisen periaatteet päivitetään työllisyysohjelman yhteydessä. Työllisyyden periaatteet ovat työllisyysohjelman päätavoitteita tarkentavia perusajatuksia, siitä millä tavalla työllisyyden edistämistä ja tukemista Vantaalla hoidetaan.
- Työnantajälähtöisessä työnvälityksessä pyritään siihen, että Vantaalla selvitetään, mitä alueen työnantajat toivovat. Näin työllisyyspalvelut vastaavat paremmin vantaalaisten yritysten tarpeisiin.
 - o Näiden pohjalta tiedetään paremmin esimerkiksi ne koulutuspalvelut, mitä työllisyyspalvelut ostavat ja tarjoaa. Koulutukset tehdään oppilaitosten kanssa yhteistyössä.
 - o Kysyttiin, keiden oppilaitosten kanssa tehdään yhteistyötä vammaisopetuksessa. Vantaalla ei ole omia erityisoppilaitoksia, mutta yhteistyötä tehdään ammattiopisto Spesian, Liven ja Luovin kanssa.
- Keskustelussa nousi esiin oppivelvollisuuden iän nosto ja siihen liittyvät haasteet.
 - o Erityisesti pohdittiin tilanteita, joissa opiskelija ei pysty mukautumaan perusopetukseen.
- Työllisyyspalvelut on tarkoitettu työttömille työnhakijoille, jotka ovat täyttäneet 17 vuotta.
 - o Nuori voi tulla asiakkaaksi, jos tarvitsee monialaista tukea.
 - o Oppivelvollisuus jatkuu 18 ikävuoteen asti, ja siihen saakka kunnalla on valvontavelvollisuus.
 - o Jos opiskelupolku uhkaa katketa, ensisijainen vastuutaho on asuinkunta. Vantaalla on kaksi päätoimista oppivelvollisuusasioiden opinto-ohjaajaa, jotka vastaavat näistä tilanteista.
- Kysyttiin, tehdäänkö nyt tai jatkossa yhteistyötä siirtymissä koulusta työelämään tai työtoimintaan, erityisesti erityistarpeita omaaville nuorille.
 - o Tällä hetkellä yhteistyötä ei tehdä. Syynä on hallintosääntö: vastuulla on opiskelupaikan osoittaminen oppivelvollisille (alle 18-vuotiaille). Oppivelvollisia tulee vähän, ja heille osoitetaan koulutuspaikka kuullen perhettä ja nuorta. Usein kyse on vaativaa erityistä tukea tarvitsevien nuorten koulutuspaikoista. Paikan osoittamisen jälkeen vastuu siirtyy oppilaitokselle.

- Huomautettiin, että joissakin maissa (esim. Englannissa) työnantajilla on velvollisuus palkata erilaisia ihmisiä. Suomessa vastaavaa velvoitetta ei ole.
 - o Kun työpaikalle tulee henkilö, jolla on erityisiä tarpeita, olisi hyvä ottaa yhteyttä työpaikan luottamusmieheen ja työsuojeluvaltuutettuun.
 - o Työyhteisön valmentaminen on tärkeää, jotta erilaiset ihmiset voivat sopeutua työympäristöön. Pelkkä koulutus ei riitä, jos työyhteisö ei ole valmis.
 - o Kiusaamisen ehkäisy ja työkavereiden kouluttaminen ovat keskeisiä. Lainsäädäntö ei edellytä erillistä valmennusta, mutta inhimillisuus ja tasavertaisuus tulisi olla lähtökohtana.
 - o Yhdenvertaisuuslaki edellyttää syrjimättömyyttä ja palvelujen saatavuutta kaikille, mutta käytännön toteutus työpaikoilla voi olla puutteellista.
- Kysyttiin, mitä kautta työllisyyspalveluiden tulkkipalvelut toteutetaan
 - o Ymmärrys on, että ne on järjestetty Kelan puolelta ja asiakkaalla on ollut itsellään mukana.
- Huomautettiin, että työllisyyspalveluista löytyy heikosti tietoa siitä, millaista palvelua 2. asteelta vastavalmistunut voi saada.
- Yhteisiä asiakkaita Virtaamon kanssa on arviolta 134. Heillä on myös vammaispalvelun asiakkuus.
 - o Vammaispalvelu toimii valmentavalla työotteella: menee asiakkaan kanssa työyhteisöön, keskustelee työn mukauttamisesta ja valmentaa työnantajaa sekä työyhteisöä.
 - o Kaupungilla on ostopalveluna tarjolla valmennus asiakkaalle, joka hyötyy siitä.
 - o Valmennus voidaan tilata myös työsuhteessa olevalle asiakkaalle, ei vain työnhakijalle.
 - o Tavoitteena on tukea työsuhteen jatkumista tai työelämään siirtymistä.
- Työnhakijan kenellä on esimerkiksi tarve rampille toimitiloihinsa, pystytään taloudellisesti tukemaan niiden hankintaa. Työllistymistä tuetaan myös palkkatuella. Virtaamo ja kuntouttava työtoiminta ovat hyvinvointialueen palveluja.
- Kysyttiin, mitä haasteita on havaittu vammaisten työllistymisessä
 - o Rakenteelliset esteet ja palveluverkoston monimutkaisuus.
 - o Kuljetuspalvelujen puutteet.
 - o Henkilökohtaisen avun saatavuus.
 - o Työolosuhteiden järjestelytuen tarve (esim. perehdytys ja alkuvaiheen tuki).
 - o Asenteet ja tietoisuuden puute työyhteisöissä.
 - o Ennakkoluulot ja epävarmuus työnantajilla.
 - o Etuusjärjestelmän jäykkyys (työkyvyttömyyseläkkeen ja ansiotulojen yhteensovittaminen).
 - o Työkokemuksen ja koulutuksen puute.
- Korostettiin tarvetta kouluttaa työntekijöitä, jotka siirtyvät työpaikoille laitostaustasta, jotta he ymmärtävät työpaikan toimintatavat.
 - o Laitostuminen voi vaikuttaa käyttäytymiseen, erityisesti jos henkilö on ollut siellä pitkään.
 - o Jos ilmenee ongelmia (esim. allergia), tieto tulee välittää työnantajalle, ei laitokselle tai kouluun. Työnantajan vastuulla on ohjata jatkotoimet (esim. työterveys).
 - o Nykyisin tieto kulkee epäselvästi, mikä aiheuttaa hämmennystä ja viivettä. Tarve selkeälle ohjeistukselle: miten toimitaan, kenelle ilmoitetaan, kuka vastaa.

- Keskusteltiin, että hyvinvointialueen vammaispalveluista on tehty leikkauksia, mikä vaikuttaa työelämään siirtymiseen ja työpaikan vaihtamiseen.
 - Tuotiin esille, että kuljetuspalveluista ei saisi leikata. Vakiokuljettajan merkitys on suuri turvallisuuden ja arjen sujuvuuden kannalta. Vakiokuljettajia on vähennetty merkittävästi.
 - Leikkaukset voivat heikentää työssäkäynnin mahdollisuuksia.

Päätös:

Päätettiin merkitä tiedoksi.

Lisätiedot:

Heidi Lehtineva, vastaava työllisyysasiantuntija
(etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)